

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Συνδρομῆ ἐτησίᾳ.

Ἐν Κωνσταντιπόλει γρ. ἀργ. 30
Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις » » 35
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. γρ. 8

Διευθυντῆς καὶ ἐκδότῆς

Τ. Α. ΔΕΠΑΣΤΑΣ

⌘ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ⌘

Ἐν Γαλατῶν, ὁδῷ Χαρισσῆ, ἀρ. 12.

Ἐξάμηνος τὰ ἡμῖσι.

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΟΝΟΝΤΑΙ

ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΔΕ ΤΗΝ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛ. ΠΑΡ. 60

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΑΧΑΡΙΣΤΙΑ

“Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου,”
(ἐντολὴ ε΄)

ρά γε εἶνε ἀνάγκη νὰ κάμωμεν λόγον περὶ τῆς ἕσον μεγάλης τόσον καὶ ἀπλῆς ταύτης ἐντολῆς; Καὶ πρέπει νὰ ἀφιερῶσωμεν ἰδιαιτέρον ἄρθρον εἰς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον ὁ Θεός, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φύσις μᾶς διδάσκει;

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου

ἰδοὺ τί ἀνῶθεν τοῦ ὅρου Σινᾶ ἐβροντοφώνησεν εἰς τὰς ἀκοὰς ὅλων τῶν τέκνων ὁ Θεός. Καὶ ἡ προσταγὴ αὕτη τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ δείξῃ ὅπως ἐπιτακτικῆ ἦτο, παρηκολουθεῖτο, γράφει ἡ ἱερά Βίβλος, ὑπὸ βροντῶν καὶ ἀστρα-

Ὁ στρατηγὸς Ἰωᾶβ φονεύων τὸν Ἀβεσσαλώμ. (Ἰδὲ σελ. 329).

πῶν καὶ κέραυνῶν. Ἄλλοίμονον λοιπὸν εἰς τὰ τέκνα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν τιμοῦν καὶ δὲν σέβονται τοὺς γονεῖς των! Οἱ κέρανοι τῆς θείας ὀργῆς, οἱ παρακολουθήσαντες τὴν ἐντολὴν ἐκείνην θὰ συντρίψωσι τὰς κεφαλὰς των, αὐτὸς δὲ ὁ Θεός

θὰ ἐκδικηθῇ τοὺς ἀστόργους καὶ ἀχαρίστους τούτους υἱούς. Διότι δὲν ὑπάρχει μεγαλειτέρα ἀχαριστία ἀπὸ τὸ νὰ πλαστουρηθῇ τις μὲ μυρῖους πόνους εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς του,—ἀπὸ τὸ νὰ ὀδηγηθῇ εἰς τὸ φῶς καὶ εἰς τὴν ὑπαρξίν κατόπιν τόσων κινδύνων καὶ τόσων δεινῶν,—ἀπὸ τὸ νὰ τραπῇ καὶ ἀνατραπῇ καὶ αὐξήθῃ ἐν τῷ μέσῳ τόσων τῶν γονέων του στερήσεων,—ἀπὸ τὸ νὰ βλέπῃ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του διαρκῶς ἀγρυπνοῦντα ἕνα γλυκύτατον φύλακα ἄγγελον, τὴν μητέρα του,—ἀπὸ τὸ νὰ ἀντικρύξῃ ἀκαταπαύτως ἕνα πατέρα, γηραλέον πολλὰκις καὶ ἀδύνατον, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐμμένοντα εἰς τὴν ἐργασίαν,

μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ λείψῃ τίποτε ἀπὸ τὸ ἀγαπητόν του τέκνον —ἀπὸ τὸ νὰ ἀντιλαμβάνεται ὅτι αἱ γονεῖς του ἐκοπίσαν, ἰδρωσαν, ἤματώθησαν, ἐξηντλήθησαν χάριν αὐ-

τοῦ, καὶ ἐν τούτοις αὐτὸς ἀπέναντι ὅλων τούτων νὰ μένῃ ψυχρὸς, ἀστοργός, ἀδιάφορος, πολλάκις δὲ καὶ νὰ ἀνταποδίδῃ γολῆν ἀντὶ τοῦ μάνα. Ἡ ἀνθρωπότης πάντοτε ἀπετροπιάσθη καὶ ἐθειώρησε καὶ τῶν θηρίων αὐτῶν θηριωδέστερα

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΟΥΣ

ΤΟ ΠΟΛΙΚΟΝ ΣΕΛΑΣ

Ενθυμούνται βεβαίως οί μικροί μου αναγνώσται τήν μικράν υπόσχεσιν, τήν οποίαν είχον δώσει, όμιλών εις προηγούμενον φυλλάδιον περί τών πόλων και τών πολικών χωρών, ότι θα επανέλθω επί του ζήτηματος τούτου διά να τό συμπληρώσω περιγράφων συγχρόνως και τά περί πολικου

κή π. χ. τών μερών εκείνων φαίνεται πολυλάκις μεγάλη ως λευκή άρκτος! Ό Νάνσεν διηγείται ότι πρῶτος τις τής πατρίδος του ένῶ έταξείδευεν εις τās βορείους θαλάσσας είδε πρό αύτου αίρνης... Ξηράν διέταξε λοιπόν άμέσως αόλοταχώς όπισω) όποια όμως ύπήρξεν ή εκπληξίς του όταν προχωρήσας βραδέως και μετά προσοχής παρετήρησεν ότι ή νομι-

Πολικόν σέλας.

σέλαος. Και επειδή όταν κανείς υπόσχεται κάτι τι, πρέπει και να τό εκτελή, πιστός και έγώ εις τήν υπόσχεσίν μου ιδού ότι σήμερα έρχομαι να συνεχίσω τό θέμα μου.

Έλεγον λοιπόν, ως ένθυμείσθε, ότι πλησίον τών πόλων επικρατεί ψυχός μέγα και άκρα μονοτονία... πανταχού πάγος κατάλευκος ή δέ επ' αύτου ανάκλασις τοῦ φωτός του ήλιου άφόρητος· μόνη και παράδοξον αντίθεσιν εις τά μέρη ταύτα κάμνουν οί άνθρωποι φαινόμενοι επ' αύτων ως μαύρα σημεία. Και τό παραδοξότερον ό,τι τά διάφορα πράγματα φαινούνται πολύ μεγαλείτερα άφ' ό,τι είνε, πρό πάντων όταν είνε όμίχλη· αλώπηξ ή λευ-

σθείσα ξηρά ήτο... πίθος πλέον επί τής θαλάσσης! Και όχι μόνον τά πράγματα φαινούνται μεγαλείτερα, αλλά και πολύ πλησιέστερα άφ' ό,τι είνε άπαραλλάκτως όπως και εις τās έρήμους· προχωρή; δηλ. χωρίς να φθάνης εις τό μέρος, τό όποιον ένόμισες ότι εύρίσκειται εκεί πλησίον... Συντελεί δέ εις τήν άπάτην ταύτην και τό έξής· δύνασαι δηλ. να συνομιλής εξ άποστάσεως 1600 μέτρων όταν να εύρίσκεσαι πλησίον του ανθρώπου μετά του όποιου συνομιλής...

Ό ουρανός υπεράνω τών άπεράντων τούτων πάγων έχει χρώμα λευκόν, ένῶ εκεί όπου δέν υπάρχουν πάγοι αλλά ύδατα είνε σκοτεινό-

τερος. Οί ταξείδευόντες εις τās πολικās χώρας γνωρίζουσι τούτο και εύκόλως εκ του χρώματος του ουρανού δύνανται μακρόθεν να διακρίνωσι τήν κατάστασιν τής θαλάσσης, που δηλ. είνε παγωμένη και που όχι.

Εις τά άπομεμακρυσμένα ταύτα μέρη αί ήμέραι και αί νύκτες είνε πολύ μακραί και φθάνουν όσω προχωρούμεν πρός τούς πόλους μέχρις εξ μηνών! Φαντασθήτε εξ μήνας νύκτα και εξ μήνας ήμέραν! Όποίαν καλλονήν και μεγαλοπρέπειαν έχουσιν αί μαγικά και μελαγχολικά νύκτες τών χωρών τούτων· οί πάγοι άπλουόνται άτελεύτητοι και σιωπηλοί έν τή ήρεμία τής νυκτός, αί σκιαι τών πάγων συμπλέκονται ή μία μετά τής άλλης· κατά τοιούτον τρόπον, ώστε δέν δύνασαι να διακρίνης που αρχίζει ή μία και που τελειώνει ή άλλη· ο ουρανός φαίνεται ως υπερμεγέθης θόλος όλίγον κυανούς εις τήν κορυφήν (ζενίθ), συννεφώδης, σκιερός και με χρώμα πρασινοπύον πρός τά κα-

τω και τέλος ιώδης, πρός τόνόριζοντα. Οί αστέρες, οί σταθεροί οῦτοι φίλοι του ανθρώπου και κήρυκες τής ειρήνης και ήσυχίας, σπινθηροβολούσιν επί του στερεώματος. Η σελήνη ανατέλλουσα φαίνεται μεγάλη και έρυθροκίτρινος, περίξ δέ περιβάλλεται από ώχρους ή άσθενώς κεχρωματισμένους δακτυλίους, τās αλω και από ψευδοσελήνας συνοδευόμενας από παράδοξα φαινόμενα, ένῶ έλαφρά και χρυσίζοντα νέφη διαφαινούνται επί του ουρανού.

Οί κύνες, οί αλέκτορες και τά λοιπά κατοικίδια ζῷα δέν άντέχουσιν εις τās μακράς ταύτας νύκτας, μελαγχολούσι, καταλαμβάνονται

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΦΕΛΕΙΑ

Κατά τό δεύτερον έγένετο πολύς λόγος περί τών μεγάλων κληροδοτημάτων, τά όποια διά τής διαθήκης του εκληροδότησεν εις τό "Εθνος ο άείδιμος μέγας

υπό είδους άνησυχίας και επί τέλους άποθνήσκουσι.

Τά μόνα ζῷα, τά όποια ζώσιν εις τās χώρας ταύτας είνε αί λευκαί άρκτοι, αί φώκαι, αί φάλαινα, αί λευκαί αλώπεκες, πτηνά τινα και τίποτε άλλο.

Κατά τās μακράς ταύτας πολικās νύκτας τήν έλλειψιν του ήλιου αντικαθιστά τό πολικόν σέλας φωτίζονσχεδόν διαρκώς διά τών ώραιων και χρωματιστών ακτίνων του τās έρήμους ταύτας εκτάσεις. Μη μέρωτήσθε τί είνε τό πολικόν σέλας και πώς παράγεται διότι δέν είνε του

Φώκη.

παρόντος· μάθετε μόνον ότι αίρνης έν τῷ μέσῳ τής νυκτός παρουσιάζεται εις τόν ουρανόν φωτεινή νεφέλη εύκίνητος έχουσα σχήμα τόξου κατά πρώτον, έπειτα δέ συνεπτυγμένου παραπετάσματος έλευθέρως κινουμένου έν τῷ αέρι· εκ τών άκρων τής νεφέλης ταύτης εκπέπονται κατά διαλείμματα και κατά πάσαν διεύθυνσιν ακτίνες λαμπράι με ύποτρύμον φως, ακινητοί και έχουσαι όλκ τά χρώματα τής ίδιου· έν είδος διαθήματος φωτεινού, τό όποιον καλείται στέμμα αναγγέλλει τό τέλος του λαμπρού τούτου φαινομένου· τά χρωματιστά τότε τόξα διαλύονται και σβύννουσι και πλέον δέν βλέπει τις ή άσθενής λευκόν νέφος εις τά σημεία του ουρανού, όπόθεν πρό όλίγου ο λαμπρός χρωματισμός του πολικου σέλαος προήρχετο· μετ' όλίγον πάλιν επαναρχίζει τό φαινόμενον, οὔτω δέ εξακολουθητικώς επαναλαμβάνεται τό παίγνιον τούτο

Τοιαύτα θαυμάσια παρουσιάζουσιν αί πολικαί χώραι.

Φώτης.

έθνικός ευεργέτης Γεώργιος Αβέρωφ και όλοι εξέφραζον τόν θαυμασμόν των διά τήν μεγαλοδοξίαν του άνδρός.

Έν τῷ μεταξύ ο Γοττός διακέπτων τούς άλλους έρωτῶ ζῶν έγραψεν ο Αβέρωφ τήν διαθήκην του

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ «ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Μέ την έκδοσιν του Φυλλαδίου μου τούτου, έπρεπε, συμφώνως πρὸς τὴν προκήρυξιν, νὰ δημοσιεύσω καὶ τὴν κριθὴν μου ἐπὶ τοῦ τρίτου Διαγωνιζομένου. Ἀναβάλλω ὅμως ταύτην καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ σκέπτομαι νὰ δώσω παράταξιν προθεσμίας τοῦ τρίτου Διαγωνιζομένου, διότι ἐπιθυμῶ εἰς τὸν διαγωνισμὸν πρὸς Θεοφάνη ἀσκήσειαν «Γυμναστικῆς τοῦ Πνεύματος» νὰ λάθωσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότεροι φίλοι μου μέρος. Τὴν παράταξιν τῆς προθεσμίας θὰ σᾶς ἀναγγείλω εἰς τὸ Φυλλάδιον τῆς 30 Αὐγούστου. Ἐν τούτοις ἐπαίνω πάντας, ὅσοι ἔστειλαν μέχρι τοῦδε τὰ διαγωνίσματα αὐτῶν, τοὺς πληροφοροῦ δὲ ταύτοχρόνως, ὅτι κατὰ τὴν κρίσιν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς ἀποστολῆς.

Κύμα τοῦ Ἑλλησπόντου, μήπως μοῦ γράφεις κατὰ λάθος τὴν διεύθυνσίν σου; ὁ διανομεὺς λέγει, ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρη τὸ ὀριζόμενον μέρος. — Τὰ συγχαρητήριά μου **Ζαπτις**, διὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν σου. Ὅτε ἦλθεν ἡ ἐπιστολή σου ἦτο εἰς τὸ γρᾶφον ὁ ἐκ τῶν φίλων συνεργατῶν κ. Κ. Σπανούδης, ὁ ὁποῖος ἐπήνεσε πολὺ τὴν ἔργασίαν σου. Δὲν εἶχον οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι θὰ σοῦ ἤρρασκον αἱ **διακοπαὶ** τοῦ αἰδεσιμωτάτου Παπᾶ-Σπύρου. — Ἀνέγνωσα τὴν περιγραφὴν τοῦ ταξειδίου σου, **Γαλαξία**· ἀναμείνω δὲ καὶ τὴν νεωτέραν σου. Ἄλλως, ὅταν ταξειδεύῃ κανεὶς ἔχει τὸσον ὕλικόν δι' ἄλληλογραφίαν! — Εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν τόσην ἀγάπην, ἣν δεῖκνυεὶς πρὸς ἐμέ, ἀγαπητέ μοι **Γενναίε Λέοδιδε**, θὰ εἶμαι δὲ αἰδικός, ἂν δὲν ἀναγράψω ἐνταῦθα

μικρὰν περικοπὴν τῆς ἐπιστολῆς: «Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ ἐκφράσω ἐφέτος τὴν χαρὰν μου, ποῦ ἔγινεα συνδρομητὴς σου νομίζω, δεῖ ἀναγερτῆθην, δεῖαν λαμβάνω τὰ φυλλάδιά σου, γίνομαι ἐξ ἄλλος ἀπὸ χαρὰ. . . Ἐλήφθησαν καὶ αἱ ἀσκήσεις σου. — Πολὺ παραπονιάρικο μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ «**Ἄνθος τοῦ Μεγάλου Ρεύματος**». Δὲν γράφει, λέγει, διότι νομίζει τὸν ἐαυτὸν τοῦ ἠδικημένον. Ἄλλ' ὅταν ἀδικῆται τις καὶ παραπονῆται, γράφει, νομίζω, καὶ τὰς αἰτίας. Ἀνέγνωσα δύο φορὰς τὴν ἐπιστολήν σου, ἀλλὰ δὲν εὔρον τίποτε ὀριστικόν. — Αἱ **Συμπληγάδες** αὐτὴν τὴν φορὰν μοῦ γράφουν πολὺ περιέργον ἐπιστολήν. Λυποῦμαι, διότι δὲν δύναμαι νὰ τὰς ἀπαντήσω ἐπαρκῶς ἐνταῦθα. — Μοὶ ἀρέσκει ἡ ἀλήθεια, **Λερναία Ὑδρα**· τοῦτο σοὶ τὸ γράφω, διότι δὲν μοὶ φαίνεται νὰ συμβαδίζῃ πολὺ-πολὺ ἡ δικαιολογία σου μετὰ τὴν ἀλήθειαν. Δέκατον πέμπτον Φυλλάδιον σοῦ πέμπω ἐκ νέου. — Βεβαίως, «**Ἄστρον**», θὰ ἦτο καλλίτερον, ἂν ἐνεγράφεσο ἐνωρίτερον συνδρομητὴς, ἀλλ' εὐτυχῶς τώρα εἶνε αἱ διακοπαὶ, ὥστε δύνασαι ἀκόπως νὰ διέλθῃς ὅλα τὰ ἐκδοθέντα Φυλλάδια. — Εἶνε δεκτὴν τὸ ψευδώνυμόν σου, **Γραφίς**, καὶ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει νὰ λησμονηθῇ, ἄλλως τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὲ ἀποκλειστικῶς. — Δὲν πιστεύω ὁ «**Ἐκτωρ ὁ Τρώς**» νὰ ἐλησμονῆσε τὴν παραγγελίαν μου καὶ ἐλπίζω νὰ προσέφερεν ἤδη τοὺς χαριετισμούς μου εἰς τὸ «**Ἄνθος τῆς Καππάρωος**». Περιμένω ἐπιστολήν σου σχετικὴν πρὸς τὰ ταξειδιά σου, ἀλλὰ νὰ γραφῇ, ὅπως ἐμείναμεν συμφωνοί.

Ἡ **Ζαπτις** ἀσπάζεται τὴν **Ποιμενικὴν Φλογέραν**. Ἡ **Λερναία Ὑδρα** ἀσπάζεται τὴν **Ἀνθιδυμένην Λυγαρίαν**, **Ροβινδωνέτταν** καὶ τὰς **Συμπληγάδας**.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

208. Αἶνιγμα.

Δύο γράμματα τὸ δέμας ἀπαρτίζουν τὸ μικρόν μου Ὅα μὲ θεωρήσης δ' ἴσως ἀσθενῇ καὶ ταπεινῇ. Ἔχω δύναμιν ἐν τούτοις παρὰ τὸν ὀργανισμόν μου Καὶ νὰ ἄγω καὶ νὰ φέρω ἐγὼ γνώμην τὴν κοινήν. *Πολυίστωρ.*

209. Ἀναγραμματιδός.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ μ' ἀφῆκες ἦλθες πάλι καὶ μ' εὐρῆκες ἂν δὲ μ' ἀναγραμματίσης δύσκολα θὰ μὲ νικήσης.

Ἐκτωρ ὁ Τρώς.

210. Στοιχειόγραφος.

Μὲ σ γ μα εἰς ἐν πέλασσος πολὺ γνωστόν σου κεῖμαι· Μὲ ν τ σοὺς κήπους ἀνθρῶν κ' εὐώδες ἄνθος εἶμαι. *Ἐργατικὴ Μέλισσα.*

211. Διπλῆ ἀκροστοιχίς.

Τάρχη τῶν ζητούμενων λέξεων σχηματίζουσι τὸ ὄνομα ὄρους, τὰ δὲ δεύτερα νήσου ἑλληνικῆς.

1. Χώρα τῆς Ἀσίας. 2. Νῆσος τοῦ Αἰγαίου. 3. Ποταμὸς τῆς Ἀσίας. 4. Πόλις τῆς Ρωσίας. 5. Ποιητὴς ἀρχαῖος. *Καπαδοκικὸς Ἀστὴρ.*

212. Μεταμορφώσεις.

- 1) Τὸ **μῆλον** δι' ἑξ μεταμορφώσεων νὰ γείνη ὄρος.
- 2) Ἡ **δαύρα** δι' ἐννέα μεταμορφ. νὰ γείνη **κόραξ**. *Ἐκτωρ ὁ Τρώς.*

213. Πυραμίς.

Ν' ἀντικατασταθῶσιν οἱ σταυροὶ διὰ γραμμάτων, ὥστε νὰ ἀναγινώσκηται κράτος τῆς Εὐρώπης. Εἰς τὴν βᾶσιν ἀρχαῖον κράτος τῆς Εὐρώπης, ἀνωτέρω ἀρχαῖος στρατηγός, νῆσος, τοῦ Αἰγαίου, θεὸς ἀρχαῖος. *Παροῦργος Ὀδυσσεύς.*

214. Γωνία.

Α = Ἀρχαῖος ἱστορικὸς
 Ρ = Πόλις τῆς Ἑλλάδος
 Ν = Χερσονήσος τῆς Θράκης
 Ο = Μήτηρ τοῦ Πολυμήμου
 Σ = Πόλις τῆς Μακεδονίας. *Ὀρμητικὸς Ἄλκυ.*

215. Ἑλληνοδύμφωνον.

Ο — εἰω — αἰα — εἰε — υοα.

Ἀνθιδυμένη Λυγαρία

Ἐπεύθυνος Κ. ΒΛΟΥΘΟΣ.